

Краще вивчити досвід сусіда, аніж робити власні помилки

Віктор Радчук

Плин подій, які калейдоскопічно проходять і часто не затримуються у пам'яті сучасників, змушує акцентувати увагу на найважливішому, на такому, що вдалося і неодмінно матиме чималий резонанс.

До таких подій із числа новин останнього тижня однозначно можна віднести семінар-нараду з головами територіальних громад Житомирщини, яка пройшла 4 грудня 2025 року у селищі Чоповичі і місті Коростені. Звісно ж, провести потужну нараду одразу у двох територіальних локаціях було нелегко, але організатори, попри певні ризики опинитися в умовах цейтноту, все ж таки поєднали потужну подію у межах двох громад.

Скажімо так: задум організаторів виявився вірним, хоча втілити у реальність все задумане та передбачене не вдалося з чисто об'єктивних причин. Що б там не казали, але масштаби Коростенської міської територіальної громади настільки грандіозні, що спробу оглянути чи ознайомитись із найважливішими сферами її життя всього за декілька годин аж занадто складно. Але семінар, попри дуже інтенсивний графік його проведення, видався змістовно цікавим, і що найголовніше – практично корисним для більшості його учасників. Адже навіть простого переліку тих завдань, які встигла виконати за минулі 5 років команда молодого, але достатньо амбітного Чоповицького селищного голови Михайла Філоненка, достатньо для того, аби зробити висновки – немає безнадійних ситуацій, і за будь-яких умов розвиток громади може мати реальні обриси, видимі результати, оптимістичний настрій щодо найближчих перспектив.

У Чоповичах упродовж порівняно невеликого часу (5-7 років) виконано дуже

багато буденних і так само стратегічно важливих для громади завдань. Лише підприємство ТОВ «Ельфапак» за минулу п'ятирічку збільшило кількість робочих місць у Чоповичах майже утричі. Тим паче, що сьогодні Чоповицька селищна рада активно працює над залученням до своєї території важливого інвестора із Естонії. Важливо, що інвестор вже має конкретні розрахунки та сподівання на розвиток свого підприємства, яке водночас стає засновником індустріального парку Чоповицької територіальної громади. Ну а поява індустріального парку – це прямий шлях до залучення наступних інвестицій і появи нових підприємств. Слід зауважити, що вищезгаданий Михайло Філоненко встиг провести низку перемовин та зустрічей, а тому вже сьогодні має обіцянки допомоги із облаштування мультифункціонального комплексу

для дітей громади від інвесторів із Португалії. Якщо взяти до уваги, що вартість цього комплексу сягає майже 80 млн грн, то стає зрозумілим – йдеться про надсучасний позашкільний заклад універсального призначення. Допомогу із облаштування ветеранського простору у Чоповичах місцевій владі пообіцяла Естонія. У громаді за ці роки вдалося провести санацію (комбіноване утеплення) усіх освітянських закладів, відкриті і вже працює поліцейська станція. Безумовно, Чоповицька громада належить до переліку тих самоврядних громад, які мають невеликий розмір. Наприклад, якщо наша, Романівська, селищна рада має на своїй території аж 51 населений пункт, то у Чоповичах таких сіл лише 20.

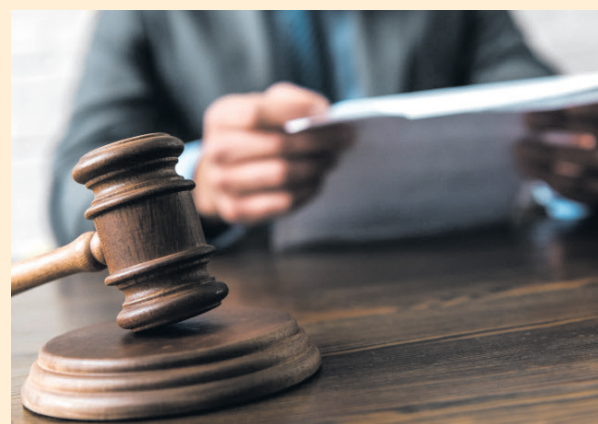
Зовсім інші масштаби у Коростені. Щонайперше Коростень – третє за чисельністю жителів місто

на Житомирщині (після Житомира та Бердичева). Друге і найважливіше: промисловий потенціал Коростеня всерйоз і майже на паритетних засадах може змагатися із Житомиром, де проживає 260 тисяч жителів. Це означає, що міська громада активно, системно і динамічно розвивається. Попри всі негаради і складнощі воєнної пори. Якраз про це зумів сказати учасникам

Опорою для ЗСУ
може виявитися навіть
«Кава для воїна»

с. 4

Новий судовий позов, або
Наступаємо на ті ж граблі

с. 3

Станом на зараз нашими
символами є пам'ять,
шана і надія

с. 2

наради-семінару Коростенський міський голова Володимир Москаленко. За словами голови Житомирської ОВА Віталія Бунечка, довільний мер Коростеня (В. В. Москаленко працює на капітанському мосту Коростенської міськради 28-й рік, що є унікальним рекордом в Україні) за дуже короткий час своєї презентаційної промови зумів ознайомити гостей із найважливішими віхами

становлення Коростенської міської ради як самодостатньої громади. Звісно, показники певних суб'єктів господарювання, які вносять свої податкові внески до бюджету Коростенської міськради, говорять самі за себе. Наприклад Коростенське відділення Південно-Західної залізниці щороку сплачує до місцевого бюджету не менше 100 мільйонів гривень.

Продовження на стор. 2.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - 30,00 грн,
на 3 місяці - 90,00 грн,
на 6 місяців - 180,00 грн

У найближчому поштовому відділенні!

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

Краще вивчити досвід сусіда, аніж робити власні помилки

Початок на стор. 1.

Також можна уявити рівень податкової ваги у бюджеті Коростеня найбільшого підприємства регіону – Коростенського заводу МДФ, який став системоутворюючим підприємством одного із найбільших в Україні індустріальних парків, якщо чисельність всіх його працівників сягає 7 тисяч осіб. Це також сотні мільйонів ПДФО – найважливішого із усіх податкових потоків, які наповнюють бюджети територіальних громад. Зрозуміло, така потужна промислова база може служити розвитку громади в усіх напрямках та галузях соціальної сфери, комунального господарства та сфери культури, спорту і туризму. Достатньо лише глянути на вишуканість міського Палацу культури, ще більш вражаючий вигляд має ситуація із підтримкою міським бюджетом дитячого центру «Віра. Надія. Любов», де знаходять затишок рідного дому діти, у яких немає найдорожчого – батьків. Володимир Москаленко каже, що подібна турбота не є благодійністю, а дуже відповідальним обов'язком громади у ставленні до дитини, якій на старті її життєвого шляху певним чином не повезло.

Прикладом дбайливого, системного і навіть прискіпливого ставлення до власної історії є стан найбільшого у Коростені Древянського парку, із особливостями якого учасників наради ознайомив директор місцевого інформаційно-туристичного центру Сергій Гераймович. Далі екскурсія продовжувалася у приміщенні легендарно відомого об'єкта військової фортифікації «Скеля», який бувався напередодні Другої світової війни. До того учасники семінару

були у захопленні від розповіді генеральної директорки заводу-комбінату МДФ Катерини Самчук, яка упродовж пів години зуміла познайомити аудиторію із головними показниками та основними етапами становлення і розвитку головного індустріального парку міста Коростеня. Катерині Іванівні було нелегко сконцентрувати найважливішу інформацію у короткочасній екскурсії грандіозною площею із кількох розміщених тут підприємств. Тим паче, що гості дуже активно цікавились багатьма аспектами розвитку першого на території Житомирщини Коростенського індустріального парку, де лише кілька тижнів тому розпочало свою виробничу діяльність нове підприємство із виробництва екологічно чистого клею із гориху для використання у технологіях деревообробки.

Ще одним пунктом програми семінару були відвідини міської центральної лікарні, яка сьогодні по праву може вважатися

флагманом медицини не лише міста Коростеня, але й усієї Житомирщини загалом. Дбайливість і дизайнерська досконалість облаштування території лікарняного закладу вразила керівників громад не меншою мірою, аніж ерудиція керівника цього закладу Сергія Ковердуна. Якраз із його приходом коростенська лікарня змогла пройти всього за чотири роки неймовірно потужний модернізаційний і реформаторський шлях, у ході якого відбувалось великомасштабне будівництво, відкривалися нові відділення, розширювався перелік послуг та варіантів медичного обслуговування населення фактично з усіх усюд Коростенського району.

Отже, вкрай насичена програма семінару-наради за участі голів територіальних громад Житомирщини завершила свою роботу вже у другій половині дня, але обговорення, обмін враженнями від почутого та побаченого тривали ще декілька годин. Зрозуміло,

зразки та показники досягнутого у Чоповичах і Коростені мають стати дороговказами для інших громад Житомирської області. І нові робочі місця, і благоустрій, і розвиток туристичної інфраструктури, увага та підходи до вирішення багатьох проблем соціальної сфери – все це має стати прикладом для наслідування, а також мотивацією для подальшої діяльності на ниві місцевого самоврядування. Безумовно, кожен із учасників наради, хто забажав висловити свої враження від почутого і побаченого у Чоповичах і особливо – у Коростені, наголошував, що подібні зустрічі із вивчення кращого досвіду вкрай потрібні. Романівський селищний голова Юрій Чумаченко, який також був учасником наради, цікавився не лише багатьма аспектами роботи свого колеги із Чоповичів, але й тим, яким чином проходило облаштування одного із найкращих парків України – Древянського парку у Коростені. Миропільський селищний голова Світлана Власюк, яка також активно цікавилася досвідом роботи своїх колег із Коростенської та Чоповицької територіальних громад, висловила господарям і організаторам заходу слова подяки і захоплення від побачених зразків роботи, які для більшості учасників семінару можуть стати такими собі орієнтирами у подальшій діяльності. Вільшанський сільський голова Сергій Мельник вважає, що певні приклади та практики у роботі Чоповицької і навіть Коростенської громад можна запозичати як зразок та імпульс до покращення благоустрою більшості громад області.

Наостанок варто було б згадати про маленький епізод наради, який стався на сцені міського Палацу культури у Коростені. Багаторічний керівник цього міста Володимир Москаленко на знак гостинної уваги до організаторів заходу вручив голові Житомирської ОВА Віталію Бунечку дуже символічний подарунок – книжку «Від Русі – до України», яку в Україні сьогодні називають посібником із відновлення історичної правди. Автором напрочуд цікавого і естетично оформленого видання є земляк-поліссянин Анатолій Герасимчук. Ну а Віталій Бунечко нагородив Володимира Москаленка найвищою відзнакою Житомирської області – медаллю «За заслуги перед Житомирщиною» як міського голову зі справді легендарним послужним списком справ і здобутків на ниві місцевого самоврядування.

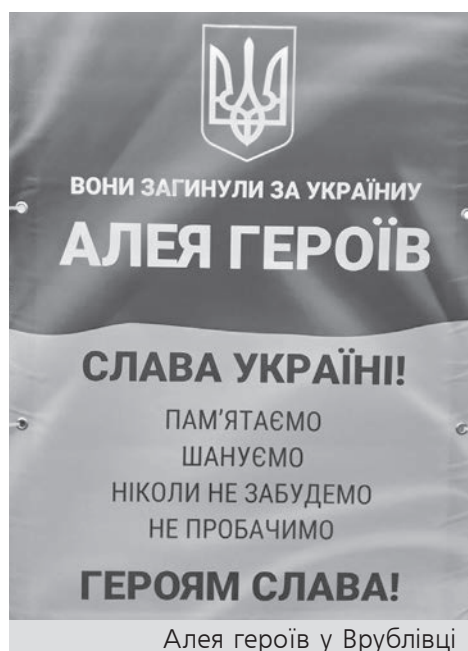
P.S. Висновком чи уроком семінару-наради є необхідність проведення подібних заходів для депутатів місцевих рад. Адже чому б, наприклад, депутатам тієї ж Романівської чи Миропільської селищної ради не побувати у Баранівці, Радомишлі, Гришківцях, Любарі і т. д. Поїздка – це, як мінімум, один день часу, це витрати на дорогу, це певні організаційні зусилля і т. п. Однак спілкування і обмін досвідом варті того, бо це насамперед навчання і бажання рухатися вперед. Або ж щонайменше – не тупцювати на місці.

Станом на зараз нашими символами є пам'ять, шана і надія

У ці дні, коли в Україні вшановували волонтерів, вітали воїнів ЗСУ, зустрічали завжди жаданого святкового Миколая, важко визначитися у тому калейдоскопі почуттів, вражень і здебільшого песимістичних новин.

Маємо усвідомити і пам'ятати: ми живемо в умовах жорстокої війни, яка щодня поглинає свої жертви. Бажання вшанувати пам'ять полеглих і загиблих – абсолютно благородне, винятково гуманістичне, бо іншого, окрім шани, ми не можемо дати тим, хто поклав своє життя за нашу свободу і волю. Тому вслід за Ягодинкою, де не так давно встановили меморіал на честь воїнів-земляків, у Врублівці відкрили Алею героїв. Також земляків, які ніколи більше не повернуться до рідної домівки.

А у Романові 5 грудня відкрили Дошку надії, аби вшанувати тих, хто зник безвісти або ж потрапив у ворожий полон. Дошка надії – не просто місце із п'ятма десятками портретів наших воїнів-земляків, доля яких поки що остаточно не з'ясована. Це символ нашої надії і наших сподівань. Це ще один вияв нашої моральної підтримки сім'ям,

родинам, у яких ще тепліться промінчик надії і сподівання. Водночас це прояв розуміння, що війна має дуже багато вимірів, і, на жаль, більшість із них печальна, сумна і трагічна. Але війна не здатна вбити хоча б частинку оптимізму доти, доки є хоча б найменша змога вірити у краще.

Джерело фото: Твій Романів

Дошка надії

Безумовно, ще прийде час, коли бажаний і очікуваний Миколай прийде до нас і до наших дітей у звично святкову пору, коли не звучатимуть сигнали про тривогу, коли на вулицях наших сіл і міст не проведжатимуть в останню путь полеглих героїв.

А поки що наше свято із гірким при смаком. Зі сльозами на очах і смутком у серці. **Мусимо гуртуватись, співчувати один одному, допомагати меншим і слабшим. І обов'язково – вірити і сподіватись!** Буде свято і на нашій вулиці!

Новий судовий позов, або Наступаємо на ті ж граблі

Віктор Радчук

Хтось із читачів нашої газети буде дуже здивований, дехто, можливо, буде сміятися, але передумов чи причин для сміху у нинішній час точно немає. Бо йдеться про новий судовий позов жительки села Романівка Наталії Лугової до Романівської селищної ради.

Позивачка вимагає визнати неправомірним рішення 70-ї сесії Романівської селищної ради (сесія відбулася 29 серпня 2025 року) стосовно затвердження Плану трансформації мережі закладів загальної середньої освіти Романівської селищної ради на 2024-2027 роки у новій редакції. Позивачка висловлює незгоду і вважає неправомірним рішення Романівської селищної ради щодо реорганізації Романівського ліцею № 1 у Романівську гімназію, натомість Романівський ліцей № 2, який розташований у селі Романівці, такої реорганізації не зазнає і надалі буде існувати як ліцей академічного профілю.

Що знову не так, і чому – до суду?

Якщо коротко, то йдеться про те, де у Романівській селищній раді із 1 вересня 2027 року розпочне свою діяльність академічний ліцей профільного типу. Історія із позовом до суду у контексті цього ж питання у Романові всім (або ж дуже багатьом) відома, бо таке вже було. Минулого разу позивачкою до суду була жителька селища Романова, яка вважала, що рішення про утворення у селі Романівці академічного ліцею профільного типу помилкове, бо учні із Романова буцїмто не можуть їздити на навчання до Романівки. Тепер мама учня із Романівки вимагає залишити ліцей у своєму селі у вигляді гімназії, оскільки створення академічного ліцею профільного типу у Романівці позбавляє дітей із Романівки права на навчання у своєму селі. Мовляв, якщо у Романівці запрацює академічний ліцей для дітей із УСП-ЄІ Романівської громади, то діти 1-9-х класів із Романівки змушені будуть добиратися на навчання до Врублівської гімназії. А це, на думку позивачки, неправильно.

Логіка мислення і аргументи мами із Романівки очевидні і зрозумілі, оскільки будь-яка мама із Романівки, Хижинців, Разіне, Гордіївки, Ягодинки, Ясногорода і т. п. хотіла б, аби її дитина-першокласник (другокласник, третьокласник і т. п.) навчався якомога ближче від домівки. Колиш, ще років з 15-20 тому, так і було, коли у Романівському районі існувало більше двох десятків середніх чи неповних середніх шкіл, а початкова школа була до-

статньо близько від батьківської хати. Але з часом, коли у селах меншало дітей, мережу шкіл довелось оптимізувати, тобто скорочувати. Звісно, із сіл, де школи перестали існувати, діток доводилося підвозити за 10, 15 чи навіть і 20 кілометрів. Усі пам'ятають, що парк шкільних автобусів у Романівській селищній раді ще на початку 2022-го року сягав півтора десятків одиниць. Сьогодні автобусів поменшало, оскільки із початком агресії росіян в Україну сім автобусів із Романівської громади були мобілізовані для потреб ЗСУ. Сьогодні парк автобусів для підвозу школярів доводиться відновлювати і поповнювати, бо ситуація із необхідністю підвозення учнів нітрохи не змінилася.

Тепер щодо умов реформування ліцеїв у Романівській селищній раді. Із 1 вересня 2027-го року ліцей у громаді залишиться один. Це буде академічний ліцей профільного типу, де випускники гімназій (9-х класів) будуть навчатися у 10-му, 11-му та 12-му класах за трьома напрямками. Питання, де розміщувати такий ліцей, детально і скрупульозно вивчалось. Якщо, наприклад, академічний ліцей профільного типу розмістити на базі нинішнього Романівського ліцею № 1 (у Романові), то одразу ж виникає питання щодо розміщення початкової школи і гімназійних класів (5-9 кл.). Станом на зараз це близько 800 дітей. Куди їх переселити, аби гімназія і академічний ліцей профільно-

го типу не базувалися в одному приміщенні? Зрештою, законодавство співіснування в одному приміщенні профільних ліцеїв і гімназій не передбачає. Якщо вже зовсім по суті, то це й неможливо, оскільки профільне навчання у ліцеї матиме зовсім іншу конфігурацію, систему кабінетів і лабораторій, які жодним чином не узгоджуються із навчальними кабінетами для гімназій. Тому єдиним варіантом облаштування в межах Романівської громади академічного ліцею профільного типу (для ліцеїстів 10, 11 і 12 класів) є нинішній ліцей у селі Романівці. Звісно ж, першокласники із Романівки, так само як і першокласники із Хижинців та кількох інших сіл будуть підвозитися до тієї ж Врублівки, де у 2027-му році ліцею також не буде, а буде лише гімназія. До речі, гімназії із 2027-го року існуватимуть і в Биківці та Старочуднівській Гуті, а ліцеїсти, які досі навчалися у Биківці та Старочуднівській Гуті, продовжуватимуть навчання у 10-му, згодом – в 11-му та 12-му класах вже в стінах академічного ліцею профільного типу. І єдиним місцем, де такий ліцей може існувати, є село Романівка. До речі, про це ми неодноразово писали, а під час громадських слухань, обговорень, консультацій за участі найкращих науковців Житомирщини про це також аргументовано говорилося. Але де там, звертаємось до суду і сподіваємось... НА ЩО?

Що може бути, і хто ж таки програє?

Уявіть собі, якщо Житомирський окружний адміністративний суд задовольнить позов Наталії Лугової і рішення сесії Романівської селищної ради від 29 серпня 2025 року визнає недійсним? Тоді виходить, що у Романівці із 2027-го року, замість нині діючого ліцею, буде працювати гімназія, де навчатимуться діти із Романівки та ближніх сіл (їх, до речі, вже давно підвозять, бо до школи діставатися треба ж із пів години). У Романові на базі нинішнього ліцею № 1 у 2027-му році також розпочне свою роботу знову ж таки гімназія. У Биківці – також, і в Старочуднівській Гуті – так само. А де ж тоді розмістити академічний ліцей профільного типу, де має навчатися щонайменше 300 ліцеїстів із усіх сіл та селищ Романівської селищної ради? А такого місця на території Романівської селищної ради БІЛЬШЕ НЕМАЄ! Ось, виходить, і ліцею у Романівській громаді більше не буде. І що це означає? Щонайменше сотня викладачів-педагогів найвищої і найкращої кваліфікації залишиться без роботи. Ну а ті 300 ліцеїстів із усіх романівських усяд змушені будуть їхати на навчання до академічних ліцеїв профільного типу, але вже в інші громади. Хтось із колишніх 9-класників у 2027-му році поїде

до Чуднова (діти із Романівки, це – ваша перспектива), хтось орієнтуватиметься на Баранівку (автомагістраль Висока Піч – Дубрівка все ж таки буде капітальним чином відремонтована, і підвезти дитину із Старочуднівської Гуті, Червоних Хаток, Нивної чи Голубина до Баранівки – це лише 20-25 хвилин). Ну а випускники гімназії із Романова (найбільшого навчального закладу у громаді) змушені будуть орієнтуватися на Житомир. До технікумів, до коледжів, до училищ і ліцеїв. А куди ж подітися інакше? А нікуди. Ось така диспозиція, ось такий вибір і поки що – жодної альтернативи. Наостанок додамо, що втрата Романівською селищною радою можливості утворити і мати на своїй території академічний ліцей профільного типу призведе і до втрати щорічних податкових надходжень до місцевого бюджету Романівської громади. А це, як мінімум, 5-6 мільйонів щорічно.

Ось така ситуація із судовим позовом, із рішенням сесії і перспективою появи (чи не появи) у Романові академічного ліцею профільного типу. До речі, вже зараз існує версія, що усі ці позови, заклики до того, що Романівка – це село і Романів також стане селом, якщо романівчани-ліцеїсти поїдуть навчатися за 8 кілометрів у Романівку, кимось гарно керовані, і увесь супротив проти створення академічного ліцею на теренах Романівської громади вмilo координується. А стимул пропхати питання і, по суті, саботувати процес утворення ліцею у Романівській громаді доволі солідний. Адже 300 ліцеїстів, які могли б навчатися у Романівці, поїдуть кудись в інші місця. Уявіть собі додатковий пасажиропотік величиною навіть у 150 студентів-ліцеїстів, які щотижня будуть курсувати із Романова, Врублівки, Каменя, Биківки і т. п. до Житомира. Це у понеділок зранку, а у п'ятницю надвечір ця ж сама студентська орава щонайменше в сотню пасажирів буде їхати із Житомира додому. До батьків, за провіантом і за грошима на прожиття. Перевізникам буде робота і буде заробіток. Так само отримають належну вигоду навчальні заклади із обласного центру, які вже зараз відчують брак абітурієнтів перед початком кожного навчального року. То чи насправді такими випадковими є ті судові позови, збори підписів із незгодою і протестами? Можливо й так, а можливо...? Тим паче, що жодних реально альтернативних варіантів для створення академічного ліцею, наприклад у Романові, ніхто досі не запропонував. І це не що інше, як громадянська безвідповідальність. Навіть більше схоже на егоїзм певних груп чи навіть окремих осіб, які комусь щось хочуть довести. У підсумку програють всі. Тоді, щоправда, усі стріли гніву і розпачу будуть направлені на Романівську селищну раду. Але ж і вона не вічна. Депутатів переоберуть, а чиновників змінять. Нові депутати скажуть, що вони тут ні до чого, що то попередники. Та й якось буде! Бо ж хотілося, як краще, а вийшло...

Опорою для ЗСУ може виявитися навіть «Кава для воїна»

Віктор Першко

Тема волонтерства в Україні здобуває дуже поважний статус важливого, відповідального і незбагнено само-відданого заняття, яке далеко не кожен зможе опанувати.

Це, як кажуть, має бути від Бога, або ж із цим треба народитися. Щоразу, як тільки в Україні грудневий календар висвічує День волонтера, ловиш себе на думці, що волонтерство – таке ж само унікальне заняття, як, приміром, душпастирство, або ж служіння Богу. Так чи інакше чисті помисли, уміння дієвого співпереживання, здатності відчувати і почути поклики допомоги притаманні не для всіх. Це не бажання щось там пояснити чи з'ясувати, чому одні – так, а інші – ні. Це спроба віддати належне тим, хто сповна розуміє, хто дужче відчуває свою і особисту відповідальність, а потім – бере й працює.

У Романові волонтерський рух найчастіше пов'язують із волонтерами «Берегині», чий приклад намагаються примножити у «Світлиці добра», а волонтерські зусилля Олега Карпова взагалі підпадають під класичні параметри волонтерської діяльності. Втім, тут, як у мистецькій творчості, стандартів не буває, бо волонтерство – це більше про порух душі і серця. Але ініціатива групи дівчат-романівчанок започаткувати проект «Кава для воїна» із самого початку запам'яталась тим, що до волонтерства підійшли із

дуже зрозумілими, хоча насправді аж із геніальними засадами, що спонукають більшість людей відгукнутися на заклик допомоги. Якщо кажуть, що все геніальне розпочинається із простого, то це якраз про «Каву для воїна». Адже задонатити відносно чималу суму коштів у 100, 200 чи навіть 500 гривень на прохання дуже поважної, авторитетної, благородної і щирої душі людини можна раз чи два на місяць. При цьому розмір та частота таких пожертв залежить від конкретних доходів людини чи сім'ї. А маленький донат у 5, 10 чи 20 гривень все ж таки сприймається як можливий і посильний ледь не для щоденного повторення. Так би мовити, внесок хоча б на філіжаночку звичайної кави для воїна – це так природньо, а головне – не так дорого, як внесок у сотні гривень.

Між тим вже в перші місяці після своєї появи ініціатива «Кава для воїна» продемонструвала справді дивовижні властивості акумулювати для потреб ЗСУ не сотні, не тисячі, а десятки і сотні тисяч гривень. Вікторія Розвадовська, яка люб'язно погодилась розповісти

про кількарічну історію проекту «Кава для воїна» (у березні 2026-го він відзначить 3-ю річницю від часу започаткування) зауважила, що вже початкові суми донатів для «Кави для воїна» вразили своїми значущими показниками.

Свої перші здобутки, а це були тридцять з лишком тисяч гривень, організатори проекту розподілили між трьома волонтерськими структурами, які були найбільш активними та відомими у Романові. Три однакові суми розміром 11 тисяч 200 гривень були направлені для волонтера Олега Карпова, «Берегині» і «Світлиці добра».

Але вже за місяць ініціатива із тоді ще незвичною назвою «Кава для воїна» набула такої популярності, що очевидною стала потреба її перетворення у класичний

ПЕРЕДАЛИ ЗАРЯДНУ СТАНЦІЮ
Максиму Войцехівському

підрозділ ППО, Харківський напрям

волонтерський проект. Із усіма вимогами щодо звітування, ведення бухгалтерії та всіляких інших суто бюрократичних процедур. На щастя, у жіночому товаристві, яке зрештою й народило цей проект, знайшлися фахівці та майстри на всі руки. В тому числі й бухгалтери, які швидко і без проблем змогли впоратися із вимогами щодо діяльності волонтерських суб'єктів. Ще одна риса, яка впадає в очі вже при першому ознайомленні із волонтерським загоном, об'єднаним навколо проекту «Кава для воїна», стосується напрочуд високого рівня цифрової грамотності і культури кожної його учасниці. Для молодіжного середовища сьогодні це можна вважати за норму, але коли така норма неабияк підсилює і вдосконалює волонтерську діяльність, то тут можна сказати лише одне: «Дівчата, ви просто молодці!». Цей колектив, який, окрім вищезгаданої Вікторії

Розвадовської, об'єднав Тетяну Паренюк, Анастасію Левчук, Тетяну Ейнберг, Крістіну Асатрян і Тетяну Поліщук, зумів неодноразово довести, що маленький донат може допомогти робити великі справи. Для цього варто лише одне – невтомно і всюди, часто і системно працювати. Навіть в обід і після вечері, а буває, що й вночі. Для цього є гаджети, для цього є соціальні мережі, але при цьому – є бездоганна репутація, порядність, честь і чесність, бажання спілкуватися, пояснювати, а якщо край – то й просити «Каву для воїна» в осередок, а можливо, й у середовище бездоганно авторитетне. Втім, про що можна говорити точно – дівчата поки що зовсім не переймаються щодо слави чи похвали. Бо «Кава для воїна» – це справді від душі, від серця і вже точно – із вірою в Україну і нашу перемогу.

Перший і обов'язковий крок – зустрічі і спілкування

Віктор Першко

Зустрічі із ветеранами ЗСУ – ледь не єдина і поки що універсальна форма роботи влади із людьми, які повернулися із війни і потребують різнопланової підтримки.

У адміністративному приміщенні Романівської селищної ради є кабінет керівника сектору національно-патріотичного виховання та роботи із ветеранами. Тут же працює фахівець із супроводу ветеранів. І дорогу до цього кабінету, і телефони його господарів ветерани ЗСУ добре знають, бо звикли звертатися за будь-якої потреби. Тим паче, що спілкування із людьми, які активно і завзято, іноді самовіддано працюють, аби покращити ситуацію, в яку іноді потрапляють

ветерани, найчастіше приносить справді позитивний ефект.

Звісно ж, у спілкуванні із ветеранами важлива ще одна особливість: найкраще сприймається розмова, найбільше питань і бажання висловити свою думку у ветеранів виникає тоді, коли представники влади приїждять до їхнього села, селища, а за потреби можуть завітати у гості до ветеранської домівки. Ось так сталося, що 3 грудня 2025 року подібна розмова відбулася під час зустрічі ветеранів ЗСУ у селі Романівка. На зустріч із Романова прибув виконуючий обов'язки Романівського селищного голови Юрій Чумаченко. Разом із керівником громади до Романівки приїхали начальник відділу земельних відносин Валерій Мазуркевич, керівник відділу комунального господарства Віктор Фещенко. Як завжди, на зустрічах із ветеранами є обов'язковою присутність керівника сектору національно-патріотичного виховання та роботи із ветеранами Романа Борисевича та фахівця супроводу

ветеранів Наталії Воронової. Звісно ж, на зустрічі у Романівці був і керівник старостинського округу Олександр Жовтун.

Наскільки плідною і результативною була розмова, що тривала у формі дружнього, відвертого і відкритого спілкування? Щонайперше варто відзначити, що усі запитання, які виникли у ветеранів, отримали відповідь. Конкретну, змістовну, хоча про те, наскільки місцева влада може задовольнити потреби ветеранів, сказати поки що рано. Усі питання, які стосуються земельних стосунків, виділення ділянок землі для обробітку через оренду, були ретельно і всебічно обговорені. Усі настанови, рекомендації стосовно висловлених ветеранами питань у приміщенні старостинського округу 3 грудня були озвучені. Наскільки вдалою стала така розмова із ветеранами і чи покращить вона атмосферу стосунків між людьми, які зараз потребують підтримки, покаже вже найближчий час. Водночас виконуючий обов'язки Романівського селищного голови

Ю. М. Чумаченко запевнив усіх присутніх ветеранів, що будь-яке звернення, будь-яке прохання не залишаться без уваги місцевої влади. Подібні зустрічі (а в Романівці така зустріч проводиться вдруге) представники Романівської селищної ради вже найближчим часом проведуть і в інших селах Романівської громади. Зрозуміло, сьогодні місцева влада не має аж занадто потужних можливостей надати

всебічну допомогу ветерану і учаснику бойових дій, але абсолютне бажання, максимальне сприяння ветеранам у вирішенні хоча б побутових питань – це обов'язок якраз-таки місцевої влади. І тут прогаляти чи недоліквати бути не може. Втім, ветеранська тема і проблематика для нас є найчутливішою, і про все, що стосується життя ветеранів у нашій громаді, ми маємо знати і про це розповідати.

3:1 – цього разу здолали майбутніх космічних розвідників

Віктор Єрофеев

Елітний загін із учасників відкритої першості Житомира із футболу вже сьогодні стає ареною гострої боротьби, і ледь не кожен поєдинок за участі «елітних» команд дарує сюрпризи.

7 грудня у спорткомплексі «Динамо» романівський FC «VIVAD» зустрічався із бувалим середнячком елітного дивізіону – командою Житомирського військового інституту. Курсанти продемонстрували прекрасну фізичну досконалість, і перебігати майбутніх космічних розвідників «VIVAD» не зміг. Сценарій поєдинку, щоправда, складався на користь романівчан, які відкрили рахунок і довго утримували ігрову перевагу.

Але у футболі часто трапляється так, що за хвилину чи дві ситуація на майданчику (так

само, як і рахунок на табло) змінюється. Навіть кардинально. До рівня «кардинально» цього разу не дійшло, бо футболісти FC «VIVAD», дозволивши курсантам військового вишу зрівняти рахунок за дві хвилини до завершення поєдинку, тут же виправили ситуацію на краще. Суперники грубо порушили правила проти «вівадівського» гравця і тут же заробили пенальті у свої ворота. Із реалізацією штрафного удару у романівчан проблем не виникло. І вже під завісу матчу «VIVAD» остаточно закріпив свою перевагу.

У підсумку – 3:1, чергова перемога FC «VIVAD», і тепер романівчани дихають у потилицю групі лідерів із трьох команд. Але попереду ще два місяці великого футболу. І, як кажуть, побачимо всього. Втім, «VIVAD», схоже, вже знайшов свою гру і далі рухатиметься у турнірній таблиці лише вгору.

На початку грудня на порядку денному – волейбол

Віктор Єрофеев

Початок грудня 2025 року у календарі змагань «Пліч-о-пліч. Всеукраїнські шкільні ліги» було відведено волейболу.

У Романівській громаді 1 грудня змагалися між собою дівчатка-волейболістки. У найкращому залі, які є нині в арсеналі навчальних закладів Романівщини, за титул найкращої команди змагалися аж п'ять волейбольних команд. Окрім господарів майданчика, юних волейболісток Романівського ліцею № 1, у турнірі взяли участь команда Романівського ліцею № 2 (с. Романівка), дівчатка із Биківського ліцею, ліцеїв із Старочуднівської Гуті та Врублівки.

Звісно ж, свій зал, придатний для гарних тренувальних занять, можливість вибору юних волейболісток з-поміж великої кількості дівчаток

ледь не автоматично означали, що найпершим кандидатом на перемогу 1 грудня мала стати команда Романівського ліцею № 1. Однак турнір, що проходив у впертій боротьбі, став тріумфальним для юних волейболісток із Старочуднівськогунтянського ліцею. Вони, як і торік, посіли на рівні громади перше місце і тому вже на третьому етапі «Всеукраїнських шкільних ліг. Пліч-о-пліч» будуть представниками Романівської громади. Ну а друге місце у змаганнях юних волейболісток посіли волейболістки Биківського ліцею. Третіми за підсумками турніру стали дівчатка-волейболістки із Романівки. Щодо потенційних фаворитів (команди Романівського ліцею № 1), то вони, попри можливість виступити у рідних стінах, попри гучну і гарячу підтримку своїх вболівальників, вибороти місце у трійці призерів так і не змогли. Хоча якраз у Романові можливість для занять волейболом у сучасному залі є найкращою. До того ж проєкт «Активні парки», який дає змогу залучити максимальну кількість дітей до занять волейболом, мав би сприяти якраз юним волейболістам (і волейболісткам) Романівського ліцею № 1.

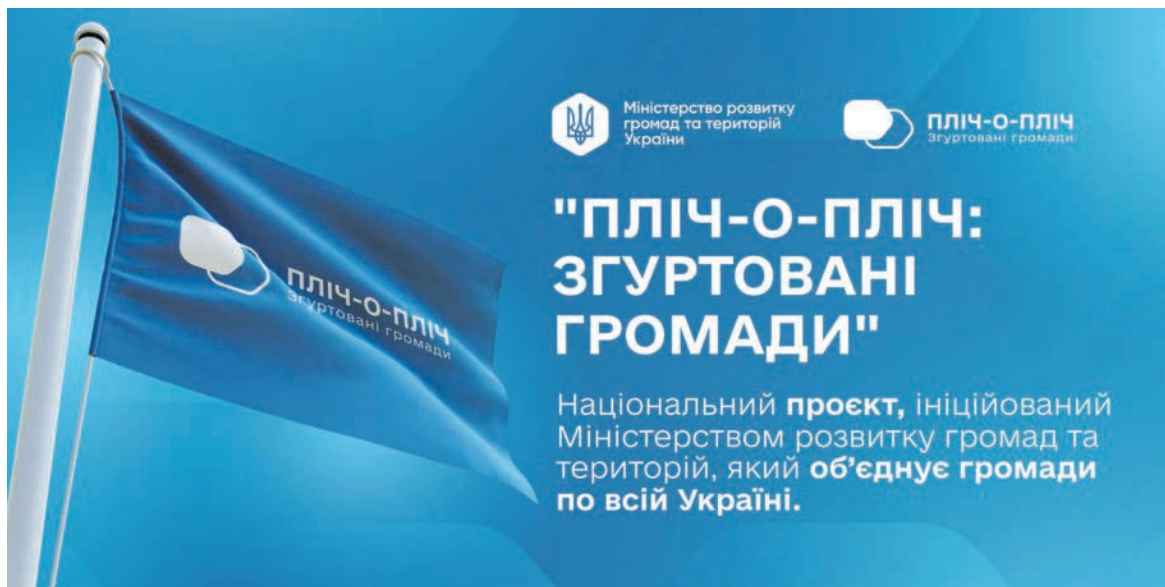
Щодо команди переможців, то тут варто відзначити той факт, що вчитель фізвиховання із Старочуднівськогунтянського ліцею П. П. Гой вже не перший рік змушений працювати у доволі непростих умовах при формуванні команди для участі у змаганнях «Пліч-о-пліч» із тих учнів, які навчаються у ліцеї. «У нас, у середовищі учнів 6-9 класів, ще можна шукати і вибирати кращих гравців для формування, наприклад, команди із волейболу, – розповідає про певні деталі підготовки команди до змагань Петро Петрович. – А вже у середовищі десятого і випускного класів учнів суттєво меншає, тому тоді діє децю простіший принцип – грають ті, хто навчається. Але працюємо так, що більшість дітей люблять той же волейбол змалечку, вже із 5-6 класу, а тому волейболістки, а тим паче волейболістки зі Старочуднівської Гуті традиційно входять до козортів міцних горішків для суперництва на рівні Романівської громади. Граємо і змагаємося достойно. Ну а в минулому році, коли ігри «Пліч-о-пліч» проходили вперше, мої дівчатка вчинили переполох серед фаворитів всього Житомирського району, посівши достойне друге місце».

Проєкт «Згуртовані громади» розпочав конкретну ходу

Наталка Рисіч

У минулому виході нашої газети ми розповідали про те, як депутати Романівської селищної ради ухвалили рішення про співпрацю із Дар'ївською сільською радою Херсонської області.

Депутати доручили голові Романівської громади підписати меморандум із херсонцями, а потім намітити, узгодити і запланувати на майбутнє із представниками місцевої влади прифронтової громади конкретні заходи щодо співпраці. Така співпраця сьогодні охопила сотні громад прифронтових областей України та їхніх нових партнерів-побратимів із інших областей нашої держави. Сусідня від ро-

манівчан Миропільська селищна рада трохи раніше започаткувала таку ж співпрацю у межах проєкту «Пліч-о-пліч. Згуртовані громади» зі своїми партнерами із Миропільської сільської ради Сумської області. Миропільська

громада Житомирщини вже сьогодні організовує оздоровлення дітей із Сумської області на базі одного із прикарпатських оздоровчих таборів із назвою «Зальцборк». Для потреб оздоровлення дітей із Сумщини депутати

Миропільської селищної ради виділили 200 тисяч гривень, після чого було проведено тендер із визначення установи, яка безпосередньо займатиметься оздоровленням миропільчан із Сумської області.

Щодо конкретики такої співпраці. Першим кроком оздоровлення у прикарпатському таборі торкнеться 11-ти дітей із Сумщини. Час рівно двотижневого перебування дітей Сумщини у таборі припадає на переддріздвяну пору, так що гірські краєвиди, унікальне повітря вкупі із цікавою розважальною програмою неабияк знизить рівень тривожності, кризового розпаду, які накопилися у свідомості дітей прифронтової громади.

Звісно ж, миропільчани подали гарний приклад усім своїм сусідам із усієї Житомирщини. Відтепер «Згуртовані громади» насправді гуртуються пліч-о-пліч навколо біди і випробувань, яких зазнала наша країна у боротьбі із агресором-рашистом. Тому миропільчани, як піонерів у реалізації гарного, дуже красномовного і глибоко символічного для України проєкту, можна лише привітати. З обов'язковою умовою – «Рівняння на перших!».

До Всесвітнього дня загального медичного забезпечення: здоров'я для всіх і кожного

12 грудня ми відзначаємо Всесвітній день загального медичного забезпечення (Universal Health Coverage, UHC).

Цей день спрямований на підвищення обізнаності про стан здоров'я населення у світі та контроль за діями держав щодо покращення медичної допомоги. Понад 4,5 мільярда людей у світі не отримують базових медичних послуг.

Що таке загальне медичне забезпечення? Це коли кожна людина може:

- звернутися до лікаря у разі хвороби або профілактичного огляду;
- отримати необхідні ліки та вакцини;
- пройти обстеження, зробити аналізи;
- отримати допомогу у разі надзвичайної ситуації.

Це право, яке гарантує, що здоров'я не залежить від доходу, місця проживання чи віку. **Це важливо, тому що:**

- **Хвороба не чекає зручного часу.** Кожна людина може захворіти у будь-який момент, і доступ до медичної допомоги спасає життя.

- **Фінансовий тягар.** Без доступної допомоги сім'ї змушені витратити великі суми на ліки та лікування. За оцінками ВООЗ, понад 2 млрд людей у світі витрачають значні кошти на медицину.

- **Профілактика дешевша за лікування.** Регулярні огляди, вакцинація та здоровий спосіб життя зменшують ризик тяжких хвороб та витрат у майбутньому.

В Україні завдяки реформі охорони здоров'я понад 90% населення має доступ до сімейних лікарів. В Україні є державні програми та сервіси, які роблять медичну допомогу доступною:

- 1. Сімейні лікарі та первинна допомога:**
 - Безоплатна консультація для всіх, хто підписав декларацію із сімейним лікарем.
 - Можливість отримати направлення до спеціалістів та безоплатні базові обстеження.

2. Вакцинація:

- Діти та дорослі отримують щеплення безкоштовно за національним календарем.
- Вакцинація захищає від тяжких інфекційних хвороб та знижує ризик епідемій у громадах.

3. Програма «Доступні ліки»:

- Безоплатні або частково безоплатні ліки при серцево-судинних захворюваннях, діабеті та астмі.
- Ліки можна отримати в аптеках, які беруть участь у програмі.

4. Центри ментального та громадського здоров'я:

- Надають професійну психологічну та психіатричну допомогу. Проводять профілактичні програми: раннє виявлення хвороб, скринінги, консультації з харчування, фізичної активності та ментального здоров'я.
- Інформують про захист від інфекційних та неінфекційних захворювань.

5. Доступ до інформації та цифрові сервіси:

- Гарячі лінії для консультацій лікарів та інших фахівців.

- Онлайн-платформи для запису на прийом, перевірки вакцинацій та отримання рекомендацій.

Такі послуги роблять медичну допомогу реальною та доступною для кожного українця.

3 1 січня 2026 року запланований запуск щорічного профілактичного чекапу для людей старших за 40 років. Він дозволить пройти обстеження на серцево-судинні захворювання, діабет і психічні розлади. Держава оплатить чекап, а людина зможе самостійно обрати заклад, де його проходити.

Практичні поради для населення:

- Регулярно відвідуйте лікаря: навіть якщо нічого не турбує, профілактичний огляд рятує життя.
- Не відкладайте щеплення та обстеження: дитячі та дорослі щеплення захищають від тяжких захворювань.
- Використовуйте державні програми: «Доступні ліки», безоплатні аналізи та обстеження.
- Слідкуйте за здоров'ям: рухайтесь, правильно харчуйтесь, спіть достатньо, уникайте шкідливих звичок.
- Розповсюджуйте інформацію: розкажіть рідним та друзям про доступні медичні послуги та програми.

Давайте разом дбати про своє здоров'я, користуватися доступними медичними послугами, поширювати знання про профілактику та лікування, вимагати від держави якісну та доступну медичну допомогу для всіх.

Довіряйте лікарям. Дбайте про своє здоров'я. Використовуйте своє право на медичну допомогу.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Рекомендації населенню при аварійних відключеннях води

Жити без світла непросто, але ще складніше – без води. У великому місті її відсутність швидко перетворюється на серйозну проблему.

Втім, навіть у разі тривалого припинення централізованого водопостачання можна впоратися, якщо діяти зважено та підготуватися заздалегідь.

На відміну від планових відключень, коли жителів попереджають заздалегідь, аварійні зупинки водопостачання можуть статися раптово. Тому важливо бути готовими до перебоїв і завчасно створити запас питної та технічної води.

Водопостачальні та каналізаційні насосні станції працюють на електричній енергії. Тож під час аварійних відключень електроживлення, внаслідок аварій чи обстрілів насосні станції також можуть перестати працювати.

Надаємо поради у разі аварійного відключення води.

ЯКЩО ВОДУ ВІДКЛУЧИЛИ НЕОЧІКУВАНО:

1. Зберігайте спокій. Паніка лише ускладнить ситуацію.
2. Якщо немає води вдома, скористайтеся громадськими колодязями, бюветами або каптажами. Така вода підходить для господарсько-побутових потреб.

3. Для пиття воду з нецентралізованих джерел потрібно кип'ятити щонайменше 10 хвилин. Це ефективно знезаражує, але пам'ятайте: при кип'ятінні підвищується концентрація нітратів.

4. Зберігайте воду в чистих, щільно закритих ємностях, підписавши, де вода для пиття, а де для технічних потреб.

5. Тримайте запаси в холодному місці – це продовжує термін зберігання.

6. Розрахуйте запас води хоча б на 2-3 дні.

7. Майте фасовану питну воду промислового виробництва, вона довго зберігається (перевіряйте термін придатності).

8. Регулярно оновлюйте запаси або використовуйте засоби очищення (фільтри, таблетки для знезараження).

КОЛИ ВОДОПОСТАЧАННЯ ВІДНОВЛЕНО:

1. Відкрийте кран і дайте воді стікти 15–20 хвилин, щоб вимити бруд і повітря з труб.

2. Перевірте воду у прозорому посуді. Якщо колір, запах чи прозорість викликають сумніви, то не використовуйте її.

3. Під час спускання води уникайте перебування біля крана, оскільки може бути відчутний запах хлору, який застосовують для дезінфекції.

4. У перші години після відновлення подачі використовуйте лише кип'ячену воду.

5. За потреби очищуйте воду через фільтр і своєчасно міняйте фільтруючі елементи.

НЕОБХІДНО ЗНАТИ, ЩО НА ДОБУ ЛЮДИНИ ПОТРІБНО:

- 3 літри питної води (включно з рідиною, яку споживаємо з їжею);

- для дітей молодшого шкільного віку МОЗ радить мати запас 1-1,5 літра чистої питної води на добу, а дітям старшого віку – 1,5-2 літри.

- для гігієнічних процедур – 4 літри в день;

- туалет, миття рук, душ, інші гігієнічні процедури – 15-25 літрів в день;

- якщо у вашій родині є вагітні жінки, люди похилого віку та немовлята, то варто збільшити показники вдвічі, а краще орієнтуватися на потреби конкретної людини.

Пам'ятайте: дотримання цих рекомендацій допоможе запобігти виникненню та поширенню кишкових інфекцій та зберегти ваше здоров'я. У разі появи симптомів кишкових розладів (нудота, біль у животі, діарея, підвищення температури) негайно зверніться до лікаря.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Гороскоп на тиждень 10 грудня - 16 грудня

ОВЕН
Головне завдання тижня – налагодити робочі зв’язки з партнерами з інших міст і країн. Це може виявитися непростим процесом.

ТЕЛЕЦЬ
Астрологічні тенденції радять приділити час документам: приведіть до ладу звітність, договори й фінансові папери – є ймовірність перевірок.

БЛИЗНЮКИ
Грошова ситуація в грудні може трохи «хитати». Краще зосередитися на роботі, а відпочинок перенести на січень.

РАК
Сімейні стосунки залишаться рівними і стабільними: кожен зайнятий своїм, але це поліпшить психологічний клімат.

ЛЕВ
Можлива довгоочікувана зустріч із тим, хто приїхав здалеку. Також гострі розбіжності з друзями, союзниками і людьми, що мають владу.

ДІВА
Тиждень принесе фінансове навантаження. Зірки радять зосередитися на виконанні обов’язків і, за можливості, не вступати в зайві дискусії.

ТЕРЕЗИ
Налаштуйтеся на те, що вашу роботу можуть оцінити суворіше, ніж зазвичай. Приймайте критику спокійно: це тимчасовий період.

СКОРПІОН
У закоханих можуть виникнути непорозуміння, охолодження почуттів і навіть серйозні сварки. Такі зміни можуть видатися різкими й болісними.

СТРІЛЕЦЬ
На особистому фронті відбувається значне поліпшення. Для багатьох представників знака головні події місяця відбуватимуться вдома.

КОЗОРІГ
З погляду особистих витрат грудень може стати напруженим. Кошти витратимуться регулярно, і здебільшого – на близьких.

ВОДОЛІЙ
Фінансова сфера може виявитися вразливою – це єдиний мінус. У грудні ви почуватиметеся бадьоро й упевнено.

РИБИ
Навіть якщо й виникнуть фінансові складнощі, підтримку варто шукати в родичів – тут ви отримаєте і моральну допомогу, і практичну участь.

Джерело: TCH

Смачного!

Хрустке печиво на майонезі

Інгредієнти: 200 г пшеничного борошна, 5 г розпушувача, 100 г м’якого масла, 2 ст. л. майонезу, 75 г цукру, 1 яйце, 10 г ванільного цукру, дрібка солі, сік та цедра половини лимона.

- У глибокій мисці змішайте вінчиком до однорідності 1 яйце, 2 ст. л. майонезу, 75 г цукру та дрібку солі.
- Додайте до суміші 5 г розпушувача, а також сік і цедру половини лимона та 100 г м’якого масла.
- Додайте до рідких інгредієнтів 200 г борошна та 10 г ванільного цукру. Замісіть м’яке, ніжне та однорідне тісто. Залиште його відпочити на 10–15 хвилин в холодильнику.
- Увімкніть духовку розігріватися до 200 градусів. Сформуєте з тіста невеликі кульки, розміром з волосський горіх. Кожну кульку можна злегка придавити виделкою, щоб створити візерунок. А ще краще – відсадіть печиво кондитерським пакетом з насадкою «зірочка» на застелене пергаментом деко.

- Випікайте печиво в розігрітій до 200 градусів духовці (режим нагрівання верх-низ, без конвекції) протягом 13–15 хвилин до золотистого кольору. Після випікання дайте печиву охолонути на деку протягом 5–10 хвилин, адже гаряче печиво є досить крихким.

Салат з вареного буряка і моркви

Інгредієнти на 4 порції: 2 буряка, 3 морквини, 3 яйця, 100 г майонезу.

- Відваріть у підсоленій воді до готовності 2 буряка та 3 морквини. Охолодіть, почистьте.
- Відваріть 3 яйця протягом 9 хвилин. Охолодіть та почистьте.
- Натріть на маленьку тертку відварені овочі та яйця.
- Змішайте варену моркву зі 100 г майонезу (краще домашнього).
- Викладіть на тарілку кондитерське кільце діаметром 9 см. Далі перший шар салату – морквяний.
- Далі викладіть шар варених яєць та буряка.
- Сформуєте таким чином ще декілька порцій салату та одразу подавайте. Нехай смакує!

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Як правильно визначати вологість ґрунту в горщику, щоб не переливати рослини

Одним з найважливіших параметрів здорового росту і розвитку кімнатних квітів є вологість ґрунту. Її правильний баланс — це запорука успіху, адже як пересихання, так і надлишок води є головними причинами загибелі рослин.

Важливо розуміти, як потреба у воді змінюється протягом року: влітку, під час активного росту, рослина активно «п’є» воду через процес транспірації (випаровування вологи листям), а взимку, в стані спокою, її потреби значно зменшуються. Водночас робота систем центрального опалення висушує повітря, що може прискорювати висихання верхнього шару ґрунту, створюючи ілюзію потреби в поливі.

При цьому переливи і «залив» землі в горщиках можливі протягом усього року. Надлишок води витісняє з ґрунту повітря, що призводить до гіпоксії — кисневого голодування коренів. Це, своєю чергою, викликає їх гниття, навіть якщо на дворі зима.

Саме тому так важливо регулярно та, головне, правильно стежити за показником вологості.

СТАРІ-ДОБРІ МЕТОДИ, ЩО НЕ ПІДВЕДУТЬ

1. Метод пальця: інтуїтивно, але не завжди точно

Часто квітникарі перевіряють субстрат на дотик, занурюючи палець на глибину кількох сантиметрів. Це, безперечно, найдоступніший і найпоширеніший метод. Однак не дуже точний. Чому?

Суб’єктивність: Наші відчуття залежать від температури. Холодний, але сухий ґрунт може здатися вологим, і навпаки.

Поверхнева перевірка: Палець дозволяє оцінити вологість лише у верхньому шарі (2-4 см). У глибоких горщиках часто трапляється ситуація, коли зверху ґрунт уже сухий, а на дні, біля коріння, утворилося справжнє «болото».

Ризик для коріння: У щільному субстраті можна легко пошкодити тонкі корінці.

Висновок: Метод хороший для швидкої, поверхневої оцінки, але не варто покладатися лише на нього, особливо з великими рослинами.

2. Дерев’яна паличка: занурення в глибину

Цей спосіб передбачає використання тонкої дерев’яної палички (від суші, шпакки для

шашлику або навіть заточеного олівця). Її акуратно встромляють у ґрунт ближче до стінки горщика, намагаючись не зачепити коріння, і залишають на 5-10 хвилин.

Принцип роботи простий і базується на фізичній властивості деревини — гігроскопічності, тобто здатності поглинати вологу з навколишнього середовища. Після виймання палички огляньте її: якщо вона потемніла і до неї прилипли частинки ґрунту — поливати ще рано. Якщо ж залишилася сухою і чистою — час діставати лійку. Цей метод дозволяє перевірити вологість на значно більшій глибині, ніж палець.

3. Акустичний тест:

постукайте по горщику

Як не дивно, але горщик може «сказати», чи хоче рослина пити. Легенько постукайте по стінці горщика кісточкою пальця.

Дзвінкий, гучний звук свідчить про те, що ґрунт висох, відійшов від стінок, і між ними утворилися повітряні порожнини, які резонують.

Глухий, тихий звук означає, що ґрунт вологий, щільно прилягає до стінок і ефективно гасить вібрації.

Цей метод найкраще працює з керамічними та глиняними горщиками. Пластикові контейнери через властивості матеріалу майже завжди звучать глухо, тому інтерпретувати їх «відповідь» набагато складніше.

4. Зважування: найнадійніший метод

Це, по суті, спрощений гравіметричний метод — «золотий стандарт», який використовують у ґрунтознавстві. Його логіка бездоганна: вода має вагу. Після поливу горщик з рослиною значно важчий, ніж коли ґрунт висихає і пори заповнюються легким, майже невагомим повітрям.

Щоб використовувати цей метод максимально ефективно, створіть для себе «еталони»: зважте горщик на кухонних вагах одразу після ретельного поливу (коли вся зайва вода стекла) і запам’ятайте цю вагу. Потім зважте його, коли рослина точно потребує поливу. Різниця у вазі і буде вашим орієнтиром. З часом ви навчитесь визначати потребу в поливі, просто піднявши горщик. Це найоб’єктивніший спосіб, який не залежить ні від температури, ні від складу ґрунту.

Джерело: UkrMedia

10 грудня середа	11 грудня четвер	12 грудня п’ятниця	13 грудня субота	14 грудня неділя	15 грудня понеділок	16 грудня вівторок
+ 6° + 7°	+ 5° + 8°	+ 6° + 7°	0° + 7°	- 1° + 3°	+ 1° + 4°	+ 1° + 4°
743 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	744 ТИСК, ММ	748 ТИСК, ММ	751 ТИСК, ММ	748 ТИСК, ММ	748 ТИСК, ММ

Цікаві факти про слонів

• Слони – найближчі родичі нині вимерлих мамонтів.

• Всупереч поширеному міфу, слони не бояться мишей.

• У слонів напрочуд гарна пам'ять. Відомі випадки, коли слони мстилися кривдникам через багато років. Втім, добро слони теж не забувають.

• Загальновідомий факт – слони є найбільшими сухопутними тваринами на землі.

• Серце слона може досягати ваги в 25-30 кг. У звичайному ритмі воно скорочується приблизно раз на дві секунди, гнаючи кров по величезному тілу.

• На волі слони до 20 годин на добу присвячують пошукам їжі.

• За день дорослий слон випиває 100-200 літрів води, а то й більше.

• Слони живуть у середньому пів століття. Найвідоміший довгожитель – слон на ім'я Лінх

Ван, який прожив на цьому світі 86 років.

• Слонячий хобот може вмістити до восьми літрів води.

• У слонів надзвичайно гострий нюх, набагато гостріший, ніж у людей.

• Середня довжина слонячих бивнів неабияк скоротилася за останні кілька століть. Це пов'язано з тим, що слонів з великими бивнями винищують бракон'єри, а довжина бивня – генетична ознака, що передається у спадок.

• Маса тіла дорослого слона сягає п'яти тонн.

• Слонячі стада завжди очолюються старими і досвідченими самками. Зміна лідера відбувається тільки через смерть колишньої головної слонихи. Причому стадами живуть тільки самки, а самці воліють існувати окремо.

• Самка слона може зачати дитинча тільки протягом декількох днів на рік.

• Вагітність у слонів триває довше, ніж у будь-яких інших живих істот на Землі – 22 місяці.

• Новонароджене слонення важить понад сотню кілограмів.

• У слонів є свої похоронні обряди, схожі з людськими. У разі загибелі будь-кого з членів стада слони зазвичай ховають його, викопуючи неглибоку яму і засипаючи тіло гілками і землею, після чого ще кілька днів сидять мовчки поруч із цим місцем. Відомі випадки, коли слони так само ховали і людей. Або намагалися поховати, помилково приймаючи сплячих за померлих.

• Зуби у слонів змінюються протягом життя 6-7 разів, оскільки вони швидко сточуються через розвинений апетит. Зовсім старі слони – це зазвичай самки, оскільки слонисі, яка втратила останні зуби, допомагає годуватися стадо, а ось старі самотні самці зазвичай помирають від голоду.

• Як у людей, молочні зуби змінюються корінними, так і у слоненят молочні бивні з часом замінюються постійними.

• Слони, як і люди, діляться на правшів і лівшів. У їхньому випадку різниця помітна за тим, яким бивнем слон воліє працювати. Більшість слонів – правші.

Джерело: faktypro.com.ua

РЕКЛАМА

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
постійно проводить індивідуальне навчання та підвищення кваліфікації
ТРАКТОРИСТІВ-МАШИНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.

067-410-12-15
097-675-58-35
067-799-04-27

ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ НА НАВЧАННЯ.

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

380678794357
380679759461
380663478257

Іван Васильович

В наявності круги колодязні та каналізаційні, дашки до них

БУДМАТЕРІАЛИ
м. Чуднів

- ДОШКА ПОЛОВА
- ВАГОНКА
- РЕЙКА МОНТАЖНА
- БРУС

097 745 54 59
098 410 70 17

КУПУЄМО ВРХ

КОНЕЙ, ТЕЛИЦЬ, БИКІВ, ТЕЛЯТ, ВІВЦІ, ДОРІЗИ.
КОРОВИ ТА КОНІ НА УТРИМАННЯ

096 602 47 07

М'ЯСОКОМБІНАТ ЗАКУПОВУЄ

ВРХ (бички, телиці, дорізи, лежаче)
Коні

ПРИЙМАЄМО НА ФЕРМУ:
дійних корів, телиць, лоша

Високі ціни! Гарантована оплата!
068 867 24 91

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

НАС ЧИТАЮТЬ 10 000 РОМАНІВЧАН

ВАРТІСТЬ РОЗМІЩЕННЯ ОГОЛОШЕНЬ:

- звичайне - 10 грн/тиж.
- жирним шрифтом - 15 грн/тиждень
- рекламний блок - 3 грн/см.кв

Відділ реклами: 067-412-89-81

ВТРАЧЕНО СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА КВАРТИРУ № 66 В БУДИНКУ № 15 ПО ВУЛИЦІ КИБАЛЬЧИЧА В М. ЖИТОМИРІ № 62124 ВІД 23 СІЧНЯ 2012 Р., ВИДАНЕ НА ІМ'Я ДЕМ'ЯНЧУК ОЛЬГИ ВАСИЛІВНИ, ДЕМ'ЯНЧУКА БОГДАНА МИХАЙЛОВИЧА, ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ.

20.ua ДОВІДКА, СТВОРЕНА ЗА ВАШИМИ ВІДГУКАМИ

АРМІЯ ПОТРЕБУЄ ТЕБЕ!

Тисячі підписують контракт, тому що Збройні Сили України – це середовище для найсміливіших та найпатріотичніших!

Житомирський районний ТЦК та СП запрошує на службу за контрактом

Для проходження військової служби за контрактом в ЗСУ звертайтеся до Житомирського районного ТЦК та СП за адресою: м. Житомир, вул. Тараса Бульби-Боровця, 21, тел.: 093 868 52 30.

(0 800 213 103)
телефонуйте до контакт-центру системи з надання безоплатної правової допомоги

ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОРУЧ